

שושלות בארצות הברית

הישגן שושלות מדיניות בארצות הברית הדימוקרטיות? ארתור שלינגר, הבן, אומר, כי "לכאורה אפשר היה לחשוב, שאמריקה הדימוקראטית היתה יכולה וצריכה להיות פטורה מהתופעה של שושלות כאלה" — אך לא כן היה, למעשה, במאתיים השנים האחרונות. רבים ידעו עובדה זו אך רק מעטים עמדו עליה אף ניתחו אותה בצורה יסודית, כפי שעשה זאת עכשיו סטיפן הס, מי שהיה מעוזריו של הנשיא איינוואואר והורה אחר כך בכמה אוניברסיטאות חשובות את תורת מדעי המדינה.

סטיפן הס ניגש לנושא בכל הרצינות והדיוק המדעי והוא הולך ומונה כמאתיים מדינאים בדרגות שונות, החל בחברי קונגרס וכלה בנשיאי מדינה, שעלו לגדולה מכוח כשרונם, אך גם בתוקף מעמדם — כבני שושלת של משפחה רמתיחש, או בעלת נכסים ומעמד בציבור. התמה יתמה: הלא באמריקה אסור לפי החוקה לתת תואר אצילות, וכיצד מתקיימות שושלות של "אצולה מדינית" במדינה זו? התשובה היא, כנראה, שהציבור האמריקני סבר וקיבל את מה שכתב לפני חמשים שנה צ'ארלו וו. אליוט, נשיא מכללת הארווארד, כי "אם רוצים שהחברה תהא נשכרת מחופש תנועה וממיבנה פתוח, אלה העולים בגרם המעלות החברתי חייבים להישאר ברום המעלה דור אחרי דור, כדי שהרבדים העליונים של החברה יוגדלו בהתמדה..." במלים אחרות: הוא האמין באריסטוקרטיה הנתונה במצב היולי, המפנה מקום לכשרונות חדשים עולים...

ניכר שהציבור האמריקנאי קיבל מתוך שתיקה כהודאה גישה זו ואף נהג לפיה עד היום הזה. שושלות של רוזבלט, לודג', טאפט, ולאחרונה גם שושלת קנדי, הן בבחינת חטיבות, שמשקלן המדיני ושמן הטוב אינם מן הדברים המוטלים בספק. המחבר מונה בספרו שש עשרה משפחות כאלה, שכל אחת מהן העמידה לפחות ארבעה מדינאים, מאדמס ועד קנדי, ולכל אחת מהן הוא מקדיש פרק בספרו.

מבין שש עשרה המשפחות האלה יצאו שמונה נשיאי ארה"ב, שלושה סגני נשיאים, שלושים סינאטורים, שנים עשר מושלים וחמשים וששה חברי שני בתי הקונגרס. שמונה מן המשפחות האמורות הגיעו לאמריקה בסוף המאה הי"ז; רובן מגזע אנגלו-סאכסי ורוב בני המשפחות האלה בני האמונה הפרוטסטאנטית.

המחבר מתאר את התופעה של הליכוד המשפחתי האמיץ שאתה מוצא באותן שושלות מדיניות באמריקה ומדגיש את החינוך המיוחד הניתן לבני-השושלת מנעוריו, כדי להכשירו לתפקיד הפוליטי. בפרק על קנדי מסופר כיצד קאטלין, בתו של רוברט קנדי, הביאה אתה פעם את אחיה הקטן ג'ו לחנות כלבו, וכשביקשה לרסנו שלא ישתובב — לא מצאה דרך יותר טובה לעצמה מאשר להעיר לו בארשת פנים חמורה: "ג'ו! היה שקט ומנומס! בהתנהותך אתה גורם לנו הפסד קולות!..."

הספר ערוך בצורה נאה ומדויקת, בלווית נספחות ומפתחות. ניכר שמחברו השקיע בו עמל רב, ועם זאת השכיל להגישו לקורא בצורה מעניינת ובלתי שיגרנית.

י. ע.

***) *Americas Political Dynasties*, by Stephen Hess, Doubleday & Co. New York, 736 pp. \$7.95.